

	СУЧАСНИЙ ПАРЛАМЕНТАРИЗМ
	<p>Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) Семестр: 1 (осінній) 2025-2026 навч. року Кількість кредитів: 3 (90 годин) Форма підсумкового контролю – залік Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 35, щотижнево за розкладом</p>

СИЛАБУС

Викладач	<i>Мілова Марія Іллівна</i> - д. політ. н., професор кафедри політології
E-mail	milova@onu.edu.ua
Посилання на профіль викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/polit/staff/476-staff4
Комунікація	через вказаний e-mail та очні зустрічі на консультаціях

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через вказаний E-mail та очні зустрічі на консультаціях.

Метою навчальної дисципліни є вивчення і аналіз особливостей процесів становлення і розвитку парламентаризму як системи організації та діяльності державної влади в контексті сучасної демократичної практики; формування системи знань щодо функціонування законодавчої влади (парламентів) в демократичних суспільствах із різною структурою, об'ємом повноважень та функціями.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: оволодіння основним категоріально – понятійним апаратом щодо аналізу інституту парламентаризму; формування у здобувачів вищої освіти здатності до аналізу сучасних парламентських систем та різних її моделей; з'ясування змісту української практики в контексті сучасного світового досвіду; аналіз процесу становлення і функціонування повноцінного парламентаризму в сучасній Україні; формування повноцінного уявлення та з'ясування ролі парламентської культури та парламентської етики як складової політичної культури суспільства та її еліти. Особливості функціонування парламентаризму в системі сучасних міжнародних відносин.

Пререквізити: опанування таких дисциплін, як Політологія, Історія України, Конституційне право.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год. д.ф.н. /6 год. з.ф.н.) та практичних (14 год. д.ф.н. / 4 год. з.ф.н.), організації самостійної роботи здобувачів (60 год. д.ф.н. /80 год. з.ф.н.).

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Результати навчання	Завдання
Тема 1. Парламентаризм як система представницької влади та державного управління	Знати предметну область застосування знань про систему та розвиток парламентаризму як представницької влади в сучасному світі та Україні зокрема. Розуміти природу, сутність, типи та системні характеристики сучасного парламентаризму.	Питання, реферативні роботи, підготовка словника (до всіх тем)

Тема 2. Історія становлення та розвитку парламентаризму	Знати витоки, історичні умови, основні чинники становлення та розвитку парламентаризму в Європі та інших регіонах світу. Парламент як уособлення парламентаризму. Етапи їх становлення. Особливості становлення українського парламентаризму в контексті світових процесів.	Питання, обговорення, реферативні роботи
Тема 3. Сучасні парламентські моделі: вестмінстерська, конгресистська (американська) та змішана.	Знати базові характеристики основних моделей сучасного парламентаризму, розумітися на їх особливостях. Місце опозиції в парламентській діяльності. Вміти пояснити та принципи систему розподілу влади та механізм стримувань та противаг.	Питання, Обговорення, реферативні роботи
Тема 4. Становлення парламентаризму в Україні в період незалежності..	Розумітися на змісті та основних напрямках процесів деінституціоналізації попередніх та легітимації нових інститутів та інституцій, їх вплив на становлення незалежної держави та формування нового інституту – парламентаризму, його представницького органу. Вміти критично оцінювати специфіку діяльності парламенту України різних скликань (каденцій).	Питання, обговорення, реферативні роботи
Тема 5. Парламент як орган законодавчої влади. Парламентські процедури	Знати конституційно-правовий статус парламентів в окремих державах, розумітися на його основних функціях, зокрема вміти пояснити процес прийняття законів. Розуміти надважливе значення парламентських процедур в діяльності будь-якого парламенту.	Питання, обговорення, реферативні роботи
Тема 6. Статус депутата: світова та українська практика	Знати конституційно-правовий статус парламентаря, його повноваження, принципи діяльності. Розуміти специфіку його діяльність в парламенті та на виборчих округах, критично її оцінювати. Знати особливості специфіку статусу та форм діяльності парламентаря в окремих країнах.	Питання, обговорення, реферативні роботи
Тема 7. Парламентська культура та парламентська етика: моральний та політичний виміри	Формувати повноцінні уявлення та знання про значення парламентської культури та парламентської етики як складової політичної культури суспільства та парламентського спілкування політичної еліти.	Питання, обговорення, реферативні роботи
Тема 8. Парламентаризм в системі сучасних міжнародних відносин	Розуміти зміст та динаміку сучасних міжнародних відносин та формування основних форм та механізмів діяльності сучасних міжнародних організацій, зокрема міжнародних парламентських інституцій. Роль парламентської дипломатії.	Питання, обговорення, реферативні роботи

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гошовська В.А. Парламентаризм: підручник /В.А.Гошовська та ін. К. : НАДУ, 2016. 672 с.
2. Історія українського парламентаризму . Заг. ред. В. М. Літвин. У 3-х т. – К.: Парламентське видання, 2010. 1012 с.
3. Комунікативна компетентність народного депутата: Практикум / за заг. ред. проф. В.А.Гошовської / Авт. кол. К. : НАДУ, 2016. 141 с.
4. Конституція України. Одеса: Маяк, 2012. 79 с.
5. Мілова М.І. Парламентаризм в Україні: сучасний стан розвитку. Навч.-метод. посібник. Одеса, ОНУ. 2020. 62 с.
6. Мілова М.І. Трушевич Г.Б. Перспективи виборчого процесу в післявоєнний період: попередній аналіз, *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. Вип. 38. С.65-71.

7. Мілова М.І. Європеїзація як процес: основні тенденції та сучасні виклики / Мілова М.І., Димова О.В. *Політикус. Науковий журнал*. 2024. Вип. 6. С. 53-59.
8. Науменко О. Український парламент в дзеркалі статистики. *Наукові записки Ін-ту політ. і етнології. досл. ім. І. Ф. Кураса*. 2013. Вип. 1(63). С. 376-386.
9. Основи вітчизняного парламентаризму : підр. для вищих навч. закл. : у 2 т. / за заг. ред. В.А.Гошовської. К. : НАДУ, 2012. Т. 1. 408 с. (Бібліотека магістра)
10. Основи вітчизняного парламентаризму: підруч. для студ. вищ. навч. закл. : у 2 т. / за заг. ред. В.А.Гошовської. К. : НАДУ, 2012. Т.2. 340 с. (Бібліотека магістра).
11. Парламентаризм та законотворення: вибрані лекції / Упорядники: О. Л. Копиленко, Є. Р. Бершеда, Ю. О. Волошин, І. М. Мищак. – К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2017. 498 с.
12. Парламентаризм та парламентська діяльність: словник-довідник / уклад. В.А.Гошовська та ін.; за заг. ред. д. політ.н., проф. В.А.Гошовської. К. : НАДУ, 2012. 228 с
13. Парламентська діяльність: цінності, стандарти, компетентність : словник основних термінів / за заг. ред. проф. Гошовської В.А. / Авт. кол. К. : НАДУ, 2016. 153 с. Серія «Бібліотека народного депутата».
14. Парламентський регламент: елементарний навчально-прикладний курс / Лінецький С. К.: [ФОП Москаленко О.М.], 2017. 281 с.
15. Політична енциклопедія / За ред. Ю. Левенець. К.: Парламентське вид-во, 2011. 808 с.
16. Політична культура та парламентаризм в Україні: сучасний стан та основні проблеми. Інформаційно-аналітичні матеріали до фахової дискусії 14 грудня 2017 р. – К.: Центр О. Розумкова, 2017. 125 с.
17. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Н. М. Хоми. – Львів: «Новий світ – 2000», 2014. 779 с.
18. Теорія парламентаризму : Навч. посіб. / М.А. Бучин та ін. Львів : Вид-во Львівської політехн., 2011. 392 с.
19. Теорія та історія вітчизняного парламентаризму : монографія / за заг. ред. В.А.Гошовської К. : НАДУ, 2013. 368 с.
20. Цінності, стандарти, компетентність в парламентській діяльності: навч. посіб. / за заг. ред. проф. В.А.Гошовської /Авт. кол. К. : НАДУ, 2016.193 с. Серія «Бібліотека народного депутата»

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – *залік*

Проведення контролю результатів навчання здобувачів відбувається відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова URL : https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання заліку можливе із дозволу деканату за наявності поважних причин або за письмовою заявою здобувача до декана.
Політика щодо академічної доброчесності:	Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, згідно Кодексу академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf . (http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents). У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

<p><i>Політика щодо відвідування та запізень:</i></p>	<p>Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача, стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в онлайн формі за графіком, погодженим із викладачем. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичному занятті, він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в позааудиторний час (час консультацій викладача) або відпрацювати це заняття шляхом написання реферату, есе, відповідей на окремі питання за темою, яку погоджену з викладачем. Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах.</p>
<p><i>Поведінка в аудиторії:</i></p>	<p>Здобувачі беруть активну участь у заняттях: опитуваннях, дискусіях, під час практичних занять. Виконують навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.</p>